

مواد تعلیم

۱ - معنی قیمت و بها

هیچ چیز جز حد آخر خوبی بنفسه و مستقیماً قیمت و بها ندارد، قیمت سایر چیزها که در نظر ما ذیقیمت است مرتبط با نتیجه است که چیزی برای وصول بآن استعمال شده است و آن نتیجه نیز بنوبه خود متناسب نتیجه وسیعتر دیگر قیمت پیدا میکند و این دایره متدرجاً وسیعتر میشود تا بعد اعلی و مرحله کمال خوبی میرسد. یک تسلسل منظم و تدرجی از قیمت و بهاست که از چیزهای عادی که در نظر ما عزیز است ابتدا شده و دامنه آن متدرجاً وسیعتر میشود تا آنجا که بعد اعلای خوبی در نوع انسانی که ما او را سزاوار و مستعد وصول آن میدانیم منتهی شود.

۲ - قیمت نسبی تربیت، آموزشگاه و آموزشگاری

با تعریف فوق تربیت نیز فقط یک قیمت نسبی دارد یعنی نسبت بزندگانی که بقضاوت ما عالیترین و شرافتمندانهترین زندگانیهاست بهائی دارد، از این نظر بطور قطع نمیتوان گفت تربیت خوب وجود دارد یعنی تربیتی که برای هر یک از وضعیت حیاتی قیمت و بهای مساوی داشته باشد غیر ممکن است.

زیرا همینکه آرمان و مطلوب در حیات تغییر کند لزوماً تربیتی که انسان را برای آن حیات حاضر میکند تغییر می یابد و چون غایات مختلف و متغیر است مبادی نیز ناگزیر در تغییر هستند.

اگر این استنتاج در مورد تربیت بطور کلی صادق است در مورد عوامل تربیت صادق تر است و طبقه دوک و خانواده و آموزشگاه مستقیماً مرتبط با عمل تربیت و غیر مستقیم با غایت مقصود زندگانی مربوط است. بناء بر این قیمت نسبی هر آموزشگاه در حد و میزانی است که نسبت بعمل تربیت و طبقه خود را انجام میدهد.

و چون آموزشگاههای مختلفه در قسمت وظایف یکدیگر متفاوت هستند لذا قیمت آنها متفاوت است و از روی يك واحد مشخص و معین نیست.

در درجه سوم بقیمت نسبی آلات و وسائلی می‌رسیم که آموزشگاه برای حصول بمقصود خود استخدام میکند یعنی اجمالاً به ترتیب و انتظام متوجه می‌شویم، بناء بر این قیمت تربیت مدرسی مستقماً متناسب و مربوط بانظر ما در غایت مقصود از خدمت يك آموزشگاه و از آنجا غیر مستقیم متناسب و مربوط بانظر و مقصود کلی از تربیت و بالاخره متناسب بانظر غائی ما در معنی و مقصود از زندگانی انسانی است. بعبارت ساده قیمت آموزشگاه بنقسه نسبی است و قیمت وسائل و عواملی که آموزشگاه بکار انداخته در درجه دوم نسبی خواهد بود.

۳- مضار مبالغه در وظیفه آموزشگاه و آموزشگاری

هرگاه مسائل فوق در ذهن بماند از خطر این اشتباه نجات یافته‌ایم که یا در وظیفه آموزشگاه مبالغه نموده آنرا تنها مؤسسه تربیت و تعلیم بدانیم و یا آموزشگاری را تنها عامل تربیت مدرسی بشماریم - این مبالغه‌ها تنها از نظر فلسفی غلط نیست بلکه اغلب نتایج عملی ناپسندیده را هم متضمن است، غرور و حماسه علم تعلیم و تربیت که حاصل و نتیجه این فکر غلط است که آموزشگاه تنها مؤسسه تربیتی است موجب انفصال و عدم توفیق بین آموزشگاه و دنیای زندگانی از یکطرف و خانواده از طرف دیگر است و اثر این فکر غلط در عمل تربیت فوق العاده خطرناک است هرگاه آموزشگاری نظراً نفوذهای مؤثر خارج از محیط آموزشگاه را غیر موجود بداند آن نفوذها از بین نمی‌رود ولی مقدار معنی‌بھی از کوشش را تلف میکند و بعلاوه نتایج حاصله از آن هم کاملاً متناقض با آن نتیجه است که آموزشگاه تنها عامل تربیت است.

همینطور اهمیت مبالغه آمیزی که غالباً بتعلیم مدرسی میدهند منجر باین میشود که مبادی را بجای غایات پذیرند و در نتیجه کسب اطلاع را آخرین کار تربیت مدرسی بشمارند. بدینطریق نفوذ مدرسی غالباً بدون قصد معینی بقسمت مادی

حیات متوجه شده و در نتیجه این توجه هر قدر بقسمت مادی حیات بیشتر اهمیت داده شود اشکال و جنبه‌های حیات اجتماعی در آموزشگاه و مخصوصاً در بازیهای مدرسی بیشتر از بین می‌رود و در این قسمت اخیر کار بانجا منتهی میشود که ورزش و تربیت بدنی تنها تربیت کافی بدنی شمرده میشود.

۴ - قیمت آموختن در فن تعلیم و تربیت

بناء بر این این حقیقت را پذیرفتیم که هر قسمت از دانش اثر محدودی در حیات شاگردان ما دارد مواظبت خواهیم نمود که مساعی ما در آموختن تلف نشود و یا بطریق غلط اعمال نشود. سعی و کوشش بطریق غلط حقیقتاً مضرتر از تلف کردن مساعی است زیرا در شق دوم نتیجه فقط صفر است و در شق اول بتناسب هر مقصودی که داریم نتیجه منفی است از این نظر بتناسب کاری که از تعلیم و تربیت منظور است مسئله تعیین قیمت تعلیماتی که باطفال داده میشود حائز منتهی درجه اهمیت است.

این مسئله در سه قسمت آموزگاری بایستی حل شود: اول در قسمت آن عوامل وسیعی که دوره يك تحصیل بکار میاندازد یعنی موضوعات و مواد دروس دوم در قسمت محتویات آن مواد. واضح است که این تنها کافی نیست که تصمیم بگیریم يك موضوع مثلاً تاریخ تدریس میشود. قیمت عملی این موضوع از نظر اینکه یکی از عوامل تربیت باشد بسته بآن است که چه قسمت از آن را تدریس نماییم - سوم طریقه تدریس یعنی آیا باید آنرا طوری درس داد که یکی از عملیات انجام گرفته مغز طفل بشود یا اینکه یکی از قسمت‌های حقیقی زندگانی شاگرد باشد بنا بر این مشهود میشود که حل مسئله قیمت قسمتهای مختلفه بر نامه آموزشگاه تنها وقتی ممکن است که قطعاً معلوم شود که مقصود از کار يك آموزشگاه رویهمرفته چیست؟ ما این کار را اینطور تعیین کردیم که تا هر جا ممکن است شاگردان را با دنیائی که در آن زندگانی نموده و يك قسمت از آن محسوب میشوند دارای روابط خوب و حقیقی و مؤثری بنماید.

هر گاه این نظر تجزیه شود شامل قسمت های ذیل خواهد بود:

۱ - تهیه دانش آموزان برای زندگانی مفید که بتواند معاش خود را در آن پیدا کند .

۲ - تهیه دانش آموزان برای حیات اجتماعی بتمام مظاهر آن

۳ - تهیه دانش آموزان برای زندگانی خوب و تربیت شده خصوصی .
از نظر مواد دروس این تجزیه انبساط و ترقی قابلیت دماغی شاگرد را برای وصول به نتیجه لازم دارد زیرا ترقی و انبساط قابلیت دماغی از شرایط اصلی و اساس این تهیه های سه گانه است .

و اما از نظر زندگانی فعلی دانش آموزان ماو حیاتی که در آینده باید داشته باشند بایستی اهمیت نسبی هر يك از این قسمتها را نسبت بیکدیگر معین و مشخص نموده و مخصوصاً همان را در ضمن عمل تأکید نماییم . انبساط قابلیت در اینصورت عبارت از انبساط يك قوه ایست که بین این حالات يك آهنگی و توافق ایجاد کرده اهمیت هر يك از این مناسبات را در یافتن و تعقیب بدهد .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی
فضل و احسان

همین نقش هیولانی مینداز
بایوانها در از شنگرف و زنگار
چه فرق از آدمی تا نقش دیوار
سعدی

جوانمردی و لطف است آدمیت
هنر باید که صورت میتوان کرد
چو انسانرا نباشد فضل و احسان